

కాలేరా ?

‘ఏమిటి నీ కులం, మతం?’

‘లేవు!’

‘లేవా? తెలియవా?’

‘లేవు!’

‘కులమూ, మతమూ లేకుండా బతికే వీలులేదు!’

‘బతుకుతున్నాం!’

అసిస్టెంటు ప్రొఫెసర్ గా ఉద్యోగంలో చేరిన సుమితను పిలిపించి వైస్-చాన్సలర్ ప్రశ్నిస్తున్నాడు. ఆమె ఉద్యోగంలో చేరి రెండు నెలలయింది. ఉద్యోగానికి సెలెక్ట్ చేసేటప్పుడు వి.సి. ఆమె అప్లికేషన్ ఫారం చూశాడు. అందులో కులం మతం కాలమ్స్ లో డేప్ పెట్టి ఉంది. ఆమె యస్.యస్.సి చూశాడు. ఏమీ తెలియలేదు.

‘మీ తల్లిదండ్రుల పేర్లు?’

‘నిధి, లత. వాళ్ళ పేర్లను చూసి, విని మీరు వాళ్ళ మతంగానీ, మతాలు గానీ తెలుసుకోలేరు.’

‘ఇంటి పేర్లు?’

‘అక్కరలేదు. అవి వాళ్ళ కులంగానీ, కులాలు గానీ తెలిపేటట్లుండవు.’

‘అసలు వాళ్ళకు ఇంటి పేర్లున్నాయా?’

‘ఉండవచ్చు. లేకపోవచ్చు. నాకు తెలియదు’

‘తెలియదా? లేవా?’

‘తెలియదు!’

‘నీ ఇంటి పేరు?’

‘లేదు!’

‘ఎందుకులేదు?’

‘పెళ్ళయిందాకా ఒక ఇంటి పేరు, పెళ్ళయ్యాక మరో ఇంటి పేరు ఉండే ఏర్పాటు నాకిష్టం లేదు’ కులాన్ని గుర్తుచేసే ఇంటి పేరు నాకిష్టంలేదు

‘ఇష్టం వేరు. అవసరం వేరు’

‘అవసరం కూడా లేదు’

‘గుర్తింపుకు ఇంటి పేరు అవసరమే!’

‘అక్కరలేదు. సుమితలతానిధి సరిపోతుంది’

అటెండరు కాఫీ తెచ్చి పెట్టాడు. వి.సి. ‘తాగు!’ అన్నాడు. ఇప్పుడే పంపడు అని ఆమెకు అర్థమయింది. కాఫీ తాగుతూ కాలు మీద కాలేసుకొని, కుర్చీ వెనక్కు చేరబడింది.

విశ్వవిద్యాలయంలో వైస్-ఛాన్సలర్, పదవీ విరమణ స్థాయి మనిషి. అసిస్టెంటు ప్రొఫెసర్ అప్పుడే ఉద్యోగంలో చేరిన ప్రాణి. వయస్సు తేడా నలపై ఏళ్ళదాకా ఉంటుంది. ఉద్యోగం సర్వీసు తేడా అంతే ఉంటుంది.

సాధారణంగా వాళ్ళ ఈ సంభాషణ ఆ స్థానంలో సాధ్యంకాదు. ఆ స్థాయిలో కుదరదు. అంత నిర్భయంగా ఉండదు.

‘మీ అమ్మానాన్నల ఇళ్ళపేర్లు నాకు తెలుసు!’

‘తెలిసి ఎందుకడిగారు?’

‘నువ్వు చెబితే తెలుసుకొందామని?’

‘తెలిసి నన్నడక్కాడదు. నేను చెప్పకూడదు. వాళ్ళ ఇద్దరి ఇళ్ళపేర్లు మన రాష్ట్రంలోని అన్ని కులాల వాళ్ళకూ ఇళ్ళ పేర్లుగా ఉండి ఉండవచ్చు. కాబట్టి వాళ్ళు ఒకే కులం వాళ్ళా, వేరు వేరు కులాల వాళ్ళా, అసలే కులాల వాళ్ళు అనీ తెలుసుకోలేరు.’

‘నాకు వాళ్ళు తెలియదు! వాళ్ళ ఇళ్ళపేర్లు తెలియవు. కానీ నిన్ను అడగటంవల్ల, వాళ్ళు ఒక మతంవాళ్ళు కారనీ, ఒక కులంవాళ్ళు కారనీ తెలియటంతోపాటు వాళ్ళ ఇళ్ళపేర్లు ఆంధ్రదేశంలో అన్ని కులాల వాళ్ళకూ ఇళ్ళ పేర్లుగా ఉన్నాయని తెలిసింది.’

‘నేను చెప్పలేదే!’

‘చెప్పావు! నువ్వు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు తెచ్చుకో!’

సుమితను అసిస్టెంటు ప్రొఫెసర్ పోస్టుకు సెలెక్ట్ చేసేటప్పుడు, ఆమె కులం మతం పరిశీలింపవలసిన అవసరం కాలేదు. ఆ పోస్టు యస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి. కేటగిరీలకు చెందింది కాదు. ఓ.సి. అంటే అథర్ కాస్ట్ అన్నారు ఆఫీసువాళ్ళు. ఓపెన్ కాంపిటీషన్ అన్నాడు వి.సి. భారతీయులెవరైనా ఓ.సి. పోస్టుకు కులమత అవసరం లేకుండా సెలెక్ట్ కావచ్చు. సుమిత అలా సెలెక్ట్ అయింది.

సుమిత దరఖాస్తు విలువను బట్టి, వి.సి.కి ఆమె అర్హత పట్ల ఆనందం కలిగింది. ఆమె ఇంటర్వ్యూ చేసిన తీరు ఆ ఆనందాన్ని ఇనుమడింప చేసింది. ఆమె అంద

చందాలే కాదు, వ్యక్తిత్వ లక్షణాలు చూచాయగా కనిపించి సంతోషం కలిగించింది.

‘నేన్నిన్నిప్పుడు ఎందుకు పిలిపించి పలకరిస్తున్నానో తెలుసుకోగలవా?’

‘తెలుసుకోలేను. కానీ ఊహించగలను!’

‘ఊహించు!’

‘నాకేమైనా అదనపు బాధ్యతలు అప్పగించాలని, మీరు దయామయులుగా ఉన్నారు కాబట్టి, చూస్తున్నారు అనుకొంటాను’

‘ఎటువంటివి?’

‘రిసర్చి ప్రాజెక్టు, ఫారిన్ ఎసైన్మెంటు, మీకు ఓ.యస్.డి. ఉమెన్ స్టూడెంట్స్ కవున్సిలింగు ఇన్చార్జి, హాస్టల్ డిప్యూటీ వార్డెన్, వంటివి ఏవైనా!’

‘నువ్వు ఏమిచేయగలవో, నీ ఆసక్తి ఏమిటో తెలిసింది సంతోషం. వీటి విషయం మనస్సులో ఉంచుకొంటాను. కానీ నీ గురించి నాకు వివరాలు తెలియాలి. నువ్వు, మీ కుటుంబంతో హైద్రాబాదులో ఎక్కడ ఉండేదానివి?’

‘బేంక్ కాలనీలో, అక్కడ అన్ని కులాలవాళ్ళు, మతాల వాళ్ళు ఉండేవాళ్ళు. అది అగ్రహారంకాదు. క్రైస్తవ మిషన్ కాంపౌండు కాదు. చార్మినార్ ముస్లిం లొకాలిటీ కాదు. దర్గా కాదు. మసీదు కాదు. గురుద్వార్ కాదు. చర్చికాదు. వైష్ణవాలయం కాదు. శైవాలయం కాదు. మేం ఉన్నప్రాంతం వల్ల మీరు నా గురించి ఏమీ కొత్తగా తెలుసుకోలేరు.’

‘మీ ఇంట్లో పూజగది ఎక్కడుంది?’

‘ఏం పూజ గది? భోజనాల గది ఉంది!’ వి.సి. పెద్దగా నవ్వాడు. సుమిత చిన్నగా నవ్వింది.

‘మీరు ఏ దేవుణ్ణి పూజిస్తారు?’

‘ఏ దేవుణ్ణీ పూజించం. ఏ గుడికీ మసీదుకూ, చర్చికీ పోం. ఏ దేవుడి బొమ్మా మా ఇంట్లో లేదు.’

‘మీ అమ్మానాన్నల పెళ్ళి, పూజారి, మౌల్వి, ఫాదిరీ, ఎవరు చేశారు?’

‘ఎవరూ చేయలేదు!’

‘మరి?’

‘నేనూ, నా తమ్ముడు పుట్టాక రిజిస్ట్రారు వాళ్ల మేరేజీ రిజిస్టరు చేశారు.’

‘ఏ యూనివర్సిటీ?’ వి.సి. పెద్దగా నవ్వాడు. తోడుగా సుమిత నవ్వింది. పెళ్ళిళ్ల రిజిస్ట్రారు. రిజిస్ట్రారు ఆఫ్ మేరేజెస్’ మళ్ళీ నవ్వింది.

‘అనుకొన్నాను. ఈ విధంగా కూడా కులం మతం తెలియలేదు.’

‘చిన్నతనం నుంచీ నా కులం, మతం తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నించిన వాళ్లకు ఏమీ చెప్పకూడదని. ఏమీ తెలియనీయకూడదని కొన్ని వందల సార్లు బదులాడి ప్రవర్తించి ఉండటంవల్ల ఎవరు ఏమీ తెలుసుకోవటానికి ఏమీ అడుగుతున్నారో, అర్థమవుతూ రావటం, అందుకు ఏ సమాధానం ఎలా చెప్పాలో తెలిసి పోవటంవల్ల, ఇప్పుడు వి.సి. అంతవారు కూడా నా దగ్గర్నుంచి ఏమీ తెలుసుకోలేరు, ఏమీ చెప్పను. ఎందుకు చెప్పనంటే, కులం, మతం లేకుండా నేను జీవించాలని కోరుకుంటున్నాను కాబట్టి.

‘జీవించలేవు!’

‘జీవించగలను. ఇంతకాలం జీవించాను’

‘తల్లిదండ్రులు పెంచారు కాబట్టి జీవించావు. నీ కాళ్ళమీద నువ్వు నిలబడుతున్నావు ఇప్పుడు. ఇక కులమతాల అవసరాలు వరుసబెట్టి వచ్చి నిన్ను వశం చేసుకొంటాయి!’

‘చేసుకోవు. వాటికి వశం కాను’

‘కులంవల్ల వచ్చే లాభాలు, ప్రయోజనాలు, సంఘ జీవిత రక్షణ నీకు లేకుండా పోతాయి.’

‘అంతేకాదు, కులంవల్ల వచ్చే హింస, పీడ, వేదన కూపస్థ మండూక స్థితి, దౌర్జన్యం కూడా ఉండవు, నామతం గొప్ప అని అన్ని మతాలవాళ్ళు అనుకోవటం అన్యాయంగా లేదా? ఆ అన్యాయం నాకు వద్దు!’

‘ఎవరికీ కాని దాని వవుతావు!’

‘అందరికీ కావలసిన దానిని, ఎవరికీ పరిమితం కానిదానిని, విశాల దేశ వారసురాలిని అవుతాను. మతం, ద్వేషం, హింస కాకుండా ఉండాలంటే మతమే వద్దని ఆశతో జీవించేదాన్ని’

‘ఆశలన్నీ ఫలించవు.’

‘ఆశలవల్ల ఆశయాలు పుష్పిస్తాయి. ఫలిస్తాయి. పరిమళం వెదజల్లుతాయి’.

‘నువ్వు కలలు కంటున్నావు’

‘కలలు కనటం చేతకాని వాళ్ళు, భవిష్యత్తును చూడలేరు. ఫలితాలు సాధించలేరు. అసలు ప్రయత్నించలేరు. సుభిక్ష సుందర స్వేచ్ఛా భారతికి వారసులు కాలేరు.

సుమిత స్థిరచిత్తంతో ఉందని వి.సి.కి స్పష్టమయింది. ఆమె అభిప్రాయాలు రాటుదేలి ఉన్నాయి. వాతావరణం కొంచెం వేడెక్కినట్లు కూడా గుర్తించాడు.

విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులు చెప్పింది నేర్చుకొంటారు. చేయమన్నది చేస్తారు. సొంతంగా ఆలోచించటం, కొన్ని స్థిరాభిప్రాయాలు కలిగి ఉండటం, వాటికి కట్టుబడి బ్రతకటం, ఆలోచనలకు ఆచరణ రూపం ఇవ్వగలగటం అరుదే! ఇటువంటి స్కాలర్సు దొరికితే మంచి ఆచార్యులకు పండగే. ఆ పండుగ మూడ్లోకి వచ్చాడు. వి.సి. కూల్ డ్రింకు తెప్పించాడు.

‘నాకు బుర్ర వేడెక్కిందనుకొంటున్నారాసార్’ అంది ఉమిత.

‘నీకు కాదు, నాకు’ నవ్వేశాడు. వాతావరణం చల్లబడింది.

‘నువ్వు హిందూస్త్రీవి. నాకు తెలిసి పోయింది’ అన్నాడు వి.సి.

సుమిత గలగలా నవ్వేసింది. ‘బొట్టు పెట్టుకొన్నంత మాత్రాన నేను హిందూస్త్రీని అయిపోతానా?’ ప్రశ్నించింది. స్టిక్కరు పీకేసింది. ‘ఇప్పుడే మత స్త్రీని అవుతాను. క్రైస్తవస్త్రీనా? ముస్లిం స్త్రీనా? తీసేస్తే పోయే బొట్టు ఆధారంగా నన్ను హిందూస్త్రీ అంటే అదెంత బలహీనమయిన పునాదో గుర్తించారా? బొట్టు ముఖానికి అందం. నేను భారతీయ స్త్రీని. బొట్టు ఉంటే హిందువు లేకుంటే క్రైస్తవ, ముస్లిం అనుకోవటం మీ అంతటి మేథావికి భావ్యంకాదు. నేను బొట్టు పెట్టుకుంటాను. అందువల్ల నన్నొక మతానికి చెందినట్లు భావించరాదు’

‘నువ్వు బొట్టు పెట్టుకోవటం నీ యిష్టమైతే నువ్వు హిందువు అనుకోవటం మాయిష్టం’

‘మీ యిష్టం వాస్తవం కాకపోవచ్చుకదా!’

‘అంటే నువ్వు హిందువు కానంటావా?’

‘కాదన్నానా?’

‘అంటే ఔనంటావు?’

‘ఔనన్నానా?’

ఇద్దరూ నవ్వేశారు.

‘నీకే కులం, మతం లేవంటావు?’

‘థాంక్స్. కరెక్టుగా చెప్పారు!’

‘పునర్జన్మ ఉందా?’

‘నాకు తెలియదు!’

‘ఉందనుకొంటున్నావా? లేదా?’

‘ఏమీ అనుకోలేదు’

‘ఏదైనా మునుముందు అనుకొంటావా?’

‘ఇప్పుడేమీ చెప్పలేను’

‘మనిషి చనిపోతే ఏమవుతాడు? స్వర్గానికో, నరకానికో పోతాడుకదా?’

‘కాదు పంచభూతాలలో కలిసిపోతాడు. ప్రకృతి నుంచి తీసుకొన్న అప్పు చెల్లిస్తాడు. స్వర్గ నరకాలే పెద్ద కల్పన! ఈ భయమే, ఆశే, మతాల పుట్టుకకు మూలం!’

‘పంచభూతాలు మతవిషయాలే కదా!

‘భౌతిక విషయాలు!’

‘ఈ సృష్టికి ఒక కర్త ఉన్నాడా. అతనే దేవుడా?’

‘నాకు తెలియదు!’

‘దేవుడున్నాడా? లేడా?’

‘లేని వాణ్ణి నేను సృష్టించలేను. ఉన్నవాణ్ణి నేను చూపలేను. అందువల్ల నాకు తెలియదు.’

‘నాకు మతం లేదంటే, దేవుడు లేడనే అర్థంకాని నాకు తెలియదని కాదు కదా! మతం వేరు, దేవుడు వేరు కాదుకదా! రాముడు, కృష్ణుడు, క్రీస్తు అల్లా వేరు’ హిందూ క్రైస్తవ ఇస్లాం వేరు కాదుకదా?’

‘సార్ మీరు అనుభవజ్ఞులు. మీకు నేను ఇప్పుడు సరయిన సమాధానం చెప్పలేనని నాకు తెలుస్తూనే ఉంది. నేర్చుకోవసింది చాలా ఉంది కూడా. కాని, మతాలు మనుష్యుల్ని విడదీయటం, ఘర్షణలు, కలహాలు, హత్యలు, యుద్ధాలు, శత్రుత్వం కల్పించటం ఘోరం కదా! అటువంటి మతం మనిషికి లేకపోతేనే మంచిది’

‘ఏమతమూ నిన్ను చేరదీయదు’

‘ఏ మతమూ నాకు వద్దు!’

‘ఏ మతం పీడా నాకు వద్దు!’

‘ఏ మతరక్షణా నీకుండదు’

‘అన్ని మతాలూ నిన్ను వెలివేస్తాయి.’

‘మనుషులు అందరూ నన్ను ఆదుకొంటారు!’

‘మతం లేని మనుషుండరు’

'మత ప్రమేయం లేని మనుషులున్నారు'
 'నాస్తికులు దుర్మార్గులు'
 'దుర్మార్గం ఆస్తిక నాస్తిక సంబంధం లేనిది'
 'ఆస్తికులు సన్మార్గులు'
 'ఆస్తికులే సన్మార్గులు, నాస్తికులే దుర్మార్గులు కారు'
 'నువ్వు నాస్తికురాలివా?
 'ఏ మతమూలేని దాన్ని'
 ' ఏ దేవుడూ లేని దానిని కావుకదా!'
 'ఏ మతమూ లేనిదాన్ని'
 'దేవుణ్ణి గూర్చి?'
 'నాకు తెలియదు!'
 'మతంలేదంటే దేవుడు లేడన్నట్లే'
 'కాదు'

సుమిత కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. టేబిల్ మీద ఉన్న గ్లాసు తీసుకొని తాగింది. కర్చీఫ్ తో మూతీ కళ్ళూ తుడుచుకొంది.

'నీకు పెళ్ళి కాలేదు. కరెక్ట్?'

'కరెక్ట్!'

'పెళ్ళి చేసుకొంటావా?'

'చేసుకొంటాను?'

'ఏ కులం ఏమతం వ్యక్తిని?'

'నా లాంటి వాడిని. ఏ కులం, ఏ మతం లేని వాడిని.'

'దొరుకుతారా?'

'దొరకవచ్చు!'

'దొరక్కపోతే?'

'పెళ్ళి చేసుకోను!'

'ష్యూర్?'

‘గన్షాటి!’

వి.సి. నవ్వాడు. ఆ మీసాల వెనుక ఏదో మోసమున్నట్లు సుమిత పసిగట్టింది. ‘నేను మిమ్మల్ని ఏమయినా అడిగేదా? సార్’ అంది.

‘నువ్వు అడుగుదువుగానీ ముందీ మాటచెప్పు! నీకు భర్త కాదగ్గ అన్ని అర్హతలు పుష్కలంగా ఉండి, కులమతాలున్న యువకుణ్ణి...’

‘పెళ్ళాడలేను’

‘కుల మతాలు లేని, ఏ అర్హతలూ లేని యువకుణ్ణి...’

‘పెళ్ళి చేసుకోను. అర్హతలూ ఉండాలి. ఆదర్శ జీవితమూ ఉండాలి’.

‘దొరకడు, దొరకడనుకో’

‘చెప్పాను కదా చేసుకోను!’

‘నన్నేదో అడుగుతానన్నావ్?’

‘అడుగుతున్నాను. నన్ను కోడలిగా చేసుకోవాలని ఉంటే మీ కొడుకు ఏంచేస్తున్నాడో చెప్పండి’

‘నాకు పెళ్ళికాలేదు’

‘సారీ!’

వి.సి. పెద్దగా నవ్వాడు. ‘ఇందులో నువ్వు సారీ చెప్పవలసింది ఏమీలేదు. నా బంధువులకు ఎవరికన్నా సంబంధం చూస్తున్నాననుకొంటున్నావేమో అదేం కాదు’

‘మన్నించాలి! మరి నన్నెందుకు ఇంతగా ప్రశ్నిస్తున్నారు?’

‘నువ్వు అరుదైన వ్యక్తివి. అదే కారణం!’

‘థాంక్స్ సర్!’

‘నా మతం ఏమనుకొంటున్నారు మీరు?’

‘హిందువు!’

‘కులం?’

‘చాలామంది చాలా కులాలు మీకు అంటగడుతున్నారు.’

‘ఒక్క కులం అని కచ్చితంగా చెప్పలేకుండా ఉన్నారు. అవునా?’

‘అవును’

‘అన్ని కులాలు ఒక్క మనిషికి ఉండవు కాబట్టి ఏ కులమూ కానట్టే, ఏ కులమూ లేనట్టేనా?’

‘తెలియనట్లు!’

‘నీకు అన్ని అర్హతలు, యోగ్యతలు ఉన్న భర్తే దొరికాడనుకో. పుట్టిన పిల్లలకు ఏకులం ఏమతం చెబుతావు?’

‘చెప్పను!’

‘వాళ్ళు ఒక కులం, మతం కోరుకొంటే-’

‘వాటి అనర్థాలు వివరిస్తాను. కోరవద్దని చెబుతాను’

‘అయినా వాళ్ళొక కులం మతం స్వీకరిస్తే’

‘మా పెంపకంలో లోపం గుర్తిస్తాం!’

‘గుర్తించి?’

‘వాళ్ళ స్వేచ్ఛను అంగీకరిస్తాం!’

‘అది మీ వైఫల్యం కాదా?’

‘కాదు. వాళ్ళ స్వేచ్ఛకు సాఫల్యం’

‘మీ తల్లి దండ్రులకు కులమతాలు లేవు. మీకు లేవు. మీ పిల్లలకు అవి ఉంటే మీ పరాజయమే!’

‘మా పిల్లలకు కులమతాలు ఉండవు.’

‘ఏమిటి గ్యారంటీ?’

‘మా మీద, మా పెంపకం మీద విశ్వాసం!’

‘నలుగురితో కలిసి, నలుగురూ నడిచే బాటలో నలుగురులాగా, మంచో, చెడో, కులమతాలు అంగీకరించి జీవించటం సుఖం కదా!’

‘నాకు కులమతాలు లేకపోవటంవల్ల, నా గురించి నేను స్పష్టంగా విసి అంతటి విజ్ఞుల ఎదుట ఇంతసేపు చెప్పుకోగలిగే ప్రయోజనం కలిగింది. కూర్చునే అదృష్టం లభించింది. వి.సి.ని అంచనా వేసే అవకాశం కలిగింది. వి.సి. కూడా నాలాగే కులమతాలకు అతీతంగా జీవించాలని ఆశించే అద్భుతమూర్తి అనీ అర్థమయింది. నేను అందరిలాంటి దాన్ని అయితే మీ దగ్గర ఇలా కూర్చునే అదృష్టం కలిగేది కాదు.’

‘కులమతాలు రక్షణ కదా మనిషికి?’

‘కులం హెచ్చుతగ్గులకు, మతం విద్వేషాలకు మూలం కాకుంటే బాగానే ఉండేది. అవి మనుష్యుల్ని వేరు చేయటానికి కొట్టుకు చావటానికి ప్రధాన కారణాలు కాకుండా

ఉంటే బాగానే ఉండేది. వీటివల్ల అముష్మికంగా ఏం మేలు జరుగుతుందో తెలియదు కాని, ఐహికంగా కష్టాలకు, పరాజయాలకు ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేస్తున్నాయి. మనిషికి మనిషికి మధ్య ఉండవలసిన సహజీవన సూత్రానికి మనిషెత్తు అగ్ని గుండంగా మారాయి. కులమతాలు మనుష్యుల్ని సమాజాన్ని విడదీసి, అంతరాలు ఏర్పరచి, ఒకరికొకరు కాకుండా చేసి, ఓర్వలేని స్థితిని, చంపుకొనే పరిస్థితిని కల్పించి, అభివృద్ధి జరక్కుండా చేసి, సుఖశాంతుల్ని భగ్నంచేసి ప్రపంచాన్ని ప్రమాదంలో ముంచుతున్నాయి. మతాల పీడతోనే ప్రపంచదేశాలు భగ్నమంటుంటే అదనంగా కులాలు భారతీయ సమాజ చైతన్యాన్ని బూడిద కావిస్తున్నాయి. ప్రపంచ నాగరికతకు మార్గ నిర్దేశం భారతదేశం చేసిందన్న నాటి గర్వం పొందే భారతీయులు నేడు అధోగతికి, ఆకలికి, పేదతనానికి, బానిస తనానికి దైన్యానికి పతనానికి బలికావటం కులం వల్లకాదా సార్! చచ్చిన తరువాతి స్వర్గం కోసం బతికి ఉన్న మనుష్యుల్ని చంపుకొనేవి ఏం మతాలు? మనుష్యుల్ని హెచ్చుతగ్గుల దొంతరల్లోకి కుదించి వ్యక్తివికాసం. వ్యవస్థ విజయం నియంత్రించేవి, నిర్దయగా శపించేవి, కఠినంగా శాసించేవి ఏం కులాలు? ఇవి ఉండటం కంటే లేకపోవటమే దేశశ్రేయస్సుకు, ప్రజా అభ్యుదయానికి, సుస్థిర జీవనానికి, సుఖమయ సమాజానికి మంచిది. ఇన్ని విషయాలు అందరికీ తెలిసికూడా నలుగురు లాగా బ్రతికి పోతారు. అదే బాగుందనుకొంటారు. వాటికి అతీతంగా జీవిస్తే ఎంత ఆనందమో గుర్తించారంటే సంఘం బాగుపడుతుంది. మనిషి విజయుడౌతాడు.'

ఆమె ముఖం చూసి, తలపంకించి నీళ్ళగ్లాసు అందించాడు వి.సి.

వి.సి.ని మెచ్చుకోలుగా చూసి సంతోషంగా నీళ్ళు తాగి 'థాంక్స్' అంది. నాలుగు ఫేన్లు వేగంగా తిరుగుతున్నాయి. వి.సి. బాగా పనిచేస్తూ ఉంది. అయినా సుమితి చెమట తుడుచుకోసాగింది.

వి.సి. ఏమీ మాట్లాడకుండా, పైల్లు చూసుకోవటం మొదలు పెట్టాడు. తాను కూర్చునే ఉండాలో, వెళ్ళిపోవాలో, తెలియక తికమక పడుతూ ఉంది. పొమ్మనలేదు. పొగబెట్టలేదు. ఉండమనలేదు. పని పురమాయించలేదు. 'నేను పోవచ్చునా?' అని అడుగుదామనుకొన్నప్పుడు, 'కూర్చో' అన్నాడు. సుమిత కదలకుండా కూర్చుంది. చెమట తుడుచుకొంటూనే ఉంది.

'మీ అమ్మా నాన్నలకు కులమతాలు లేనంతమాత్రాన నీకూ లేకుండా పోవలని రూలేం లేదు.'

'ఆ చెట్టుకు మరో కాయ కాస్తుందా సార్?'

‘మీ అమ్మానాన్నలు అలా జీవించటానికి వాళ్ళ కారణాలు వాళ్ళకున్నాయి. నువ్విలా జీవించటానికి బదులుగా, నువ్వు స్వేచ్ఛా జీవివి. నువ్వు నీ పిల్లలకు స్వేచ్ఛ నిస్తానన్నావు. నీ స్వేచ్ఛతో నువ్వు మీ తల్లిదండ్రుల కంటే భిన్నంగా జీవించవచ్చుకదా!’

‘నేను వాళ్ళ బిడ్డని, వాళ్ళ ప్రతిబింబాన్ని, నా రక్తంలో నా రూపంలో, నా వ్యక్తిత్వంలో వాళ్ళే ఉన్నారు. వాళ్ళు లేకుండా నేను లేను. వాళ్ళే నేను, వాళ్ళ వారసత్వమే నేను. వాళ్ళకంటే నేను భిన్నం కాదు. నాకంటే నా పిల్లలు భిన్నం కారు. వాళ్ళ మార్గమే జీవనవిధానమే నావి.’

‘ఇవి బానిసత్వం, గుడ్డి అనుసరణ, అంధ విశ్వాసం, మూలంగా ఏర్పడ్డ భావాలు కావా?’

‘కావు’

‘తల్లిదండ్రులకు బానిసవు కావా?’

‘కాను’

‘కులమతాలకు అతీతంగా జీవించాలనుకొనే నీకు నీ సొంత అభిప్రాయాలున్నాయా? మీ అమ్మాన్నానలవి కాకుండా నీ సొంత ఆలోచనలు ఏవీ లేవా?’

‘వేరు వేరు కులాలకు, మతాలకు చెందిన యువతీయువకులు పెళ్ళిచేసుకొంటే, సమాజ శ్రేయస్సు దృష్టితో మంచిదేకదా. సమాజ శ్రేయస్సంటే తెలివైన పిల్లలు సమాజానికి లభించటం కూడా కదా?’ అడిగింది సుమిత.

‘మంచిదే!’

‘రెండు కులాలకు రెండు మతాలకు చెందిన వాళ్ళ సంతానానికి ఏ కులం, ఏ మతం ఉండాలి’

‘తండ్రివి?’

‘అటువంటి సందర్భంలో కులాంతర మతాంతర వివాహాల ప్రయోజనం ఏముంది? ఏమీ లేదు. ప్రయోజనం ఉండాలంటే అందువల్ల ఈ నూత్న భారతీయులు కులమతాలులేని వాళ్ళుగా పెరగాలి!’

‘ఇదొక కొత్త జాతి, కులమతాలు లేని జాతి, ఏర్పడుతుంది, కుల మతాలున్న జాతుల్లాగా!’

‘ఈ జాతి తేజస్సంపన్నంగా ఉంటుందని మేధావులు ఆలోచనపరులు చెబుతున్నారు కదా!’

‘చెబుతున్నారు!’

‘ఈ తేజస్సంపన్న జాతి, మిగతా జాతులకున్న విశిష్టంగా ఉండటంవల్ల, అందరూ వీళ్ళలాగా వైశిష్ట్యం పొందటానికి, తమ దృక్పథం జీవన విధానం మార్చుకోవచ్చుకదా!’

‘మార్చుకోవచ్చు!’

‘ఒకనాటికి ఈ జాతి సువిశాల భారతదేశ మంతటా వ్యాపించవచ్చు. దేశం సుసంపన్నం కావచ్చు. సుభిక్షం కావచ్చు. విజ్ఞానం వెల్లివిరియవచ్చు. అజ్ఞానం. అవిద్య, ఆత్మ న్యూనత అంతరించవచ్చు. విశిష్ట జాతిగా భారతీయత వెలుగొందవచ్చు. విశ్వపౌరుడుగా భారతీయుడు విఖ్యాతి నార్జింపవచ్చు. విశేష శ్రమ శక్తిగా విజ్ఞానిగా విశ్వమార్గదర్శిగా భారతీయుడు రూపొందవచ్చు’

‘అది కమ్మని కల!’

‘అది ఎప్పటికయినా వాస్తవం!, కల, శ్రమిస్తే, వాస్తవం!’

‘అందాకా నీలాంటి వాళ్ళు దుఃఖ సముద్రాలు, ఒంటరి ఎడారులు, వేదనారణ్యాలు ప్రమాదాగ్నులు, పరాభవ దౌష్ట్యాలు దాటిపోవలసి ఉంటుంది.’

‘ఆ ఇబ్బందులు ఒకనాటి కులమతాతీత జీవనులకు, నిజమే. ఇప్పుడు ఆ ఇబ్బందులు లేకపోగా గుర్తింపు, దానివల్ల లాభం, ప్రయోజనం ప్రమోదం లభిస్తున్నాయి. ‘మీరిచ్చిన నా ఉద్యోగం అందుకు నిదర్శనం’

‘నిజమే కులమతాలకు దూరంగా జీవించే అదృష్టం పూర్వం లేదు. ఇప్పుడది మీకు కలగవచ్చు. నీకు అన్ని విధాలా తగిన భర్త లభించి నువ్వు, నీ భర్త సుఖంగా, మీ వంటి పిల్లలతో కలకాలం వర్ధిల్లే అదృష్టం. అవకాశం సత్సందర్భం, సమన్వయ జీవనం, ఆదర్శ సౌందర్యం సమకూరాలని కోరుతున్నాను. ఆశిస్తున్నాను. ఆశీర్వదిస్తున్నాను’.

‘థాంక్స్ సర్!’

‘ఆ రోజుల్లో నాకు ధైర్యసాహసాలున్న నా వంటి దృక్పథం ఉన్న యోగ్యురాలు దొరకలేదు’

‘అందువల్ల మీరు పెళ్ళి చేసుకోలేదా?’

వి.సి. ఆవేదనగా దుఃఖిస్తాడనుకొంది సుమిత. ఆ సంతోషంలో విషాదం కోసం పరకాయించి చూసింది. విషాదంలేదు.

మీ వంటి పెద్దల ఆశీర్వాదంవల్ల మా వంటి వారికి మంచి, తగిన, అన్ని అర్హతలున్న యోగ్యులైన వాళ్ళు జతగూడి సంసారాలు ఏర్పడతాయని నాకు అనతి కాలంలోనే పెళ్ళి అవుతుందని నమ్ముతున్నాను సార్!”

‘శుభం.’

‘కులమతాలు ఉండని భవిష్యత్సమాజం రూపుదాల్చటానికి వర్తమాన సమాజం సర్వం సమకూరుస్తుందని నమ్ముతున్నాను. మనిషి మతాన్ని, మనదేశంలో కులాన్ని కూడా అధిగమించిననాడు విశ్వం, జనం మరణానంతరం, కోరుకొనే అద్భుత స్వర్గం అవనికి దిగిరావటం స్పష్టంగా చూడగలుగుతుంది’.

‘స్వర్గం మతభావన!’

‘కాదు స్వేచ్ఛా భావన! సుఖభావన, సౌందర్యభావన, సమన్వయ భావన’

‘శుభం’

వి.సి. లేచి నిలబడ్డాడు. సుమిత టక్కున లేచింది.

అతను ముందు నడిచి వాకిలి తీసి నిలబడ్డాడు. ఆమె నమస్కరించి వెలుపలికి వచ్చింది.

వెలుపల ఏ.సి. లేక వేడిగా ఉంది. సుమిత చుట్టూ చూస్తూ నడుస్తూ ఉంది.

లోపల చల్లటి కుర్చీలో వి.సి. కూర్చుని చుట్టూ పరికిస్తున్నాడు.

